

Mijn kind wil muziek spelen

Inleiding

Voor kinderen met DCD met interesse in muziek is het vaak niet eenvoudig om het klassieke traject op de muziekschool te volgen door de hoge eisen die vaak gesteld worden bij de leerlingen. Toch zijn er heel wat mogelijkheden voor deze jongeren om muzikaal aan de slag te gaan. Wij hebben geprobeerd om de voornaamste mogelijkheden op te lijsten.

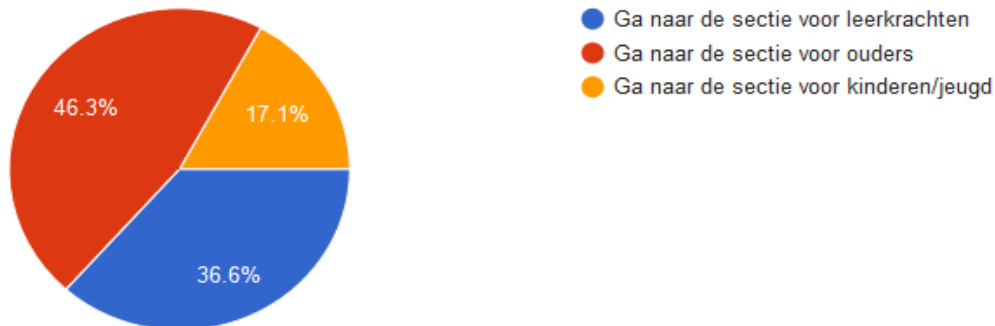
We geven jullie een woordje uitleg over het klassieke muziekonderwijs (muziekacademie, muziekatelier en privéonderwijs): wat zijn de vereisten, wat zijn de mogelijkheden, hoe gaat het in zijn werk, zijn er aanpassingen mogelijk...

Behalve de bovengenoemde onderwijsvorm zijn er nog andere manieren om met muziek bezig te zijn. We lichten enkele van deze alternatieve methodes kort toe, waarbij we ook vermelden waarom deze net wel of net niet aan te raden zijn voor jongeren met DCD.

Graag willen we benadrukken dat deze opsomming niet volledig is, en dat niet alle methodes of onderwijsvormen overal in Vlaanderen worden aangeboden. Daarom raden we jullie aan om na het lezen van deze informatie zelf op zoek te gaan en te informeren in jullie buurt wat de mogelijkheden zijn die het dichtst aansluiten bij de wensen van het kind.

Via een vragenlijst/enquête hebben we de grootste struikelblokken van muziekonderwijs in kaart gebracht. De tips en hindernissen die we kregen van ouders, kinderen met DCD en muzikleerkrachten hebben we meegenomen bij het samenstellen van deze site. Je vindt deze informatie terug bij de titeltjes 'goed om te weten'.

Resultaten enquête

41 respondenten, waarvan

- 15 leerkrachten
- 8 kinderen
- 19 ouders

Muziekleerkrachten

- 80% had reeds een kind met motorische problemen in de klas
- 60% is niet op de hoogte van lesgroepen voor kinderen met speciale noden
- Leerkrachten ervaren soms ...
 - Frustratie
 - Twijfel
 - Teleurstelling
- ... als ze merken dat een kind, omwille van motorische moeilijkheden, weinig vooruitgang boekt
 - Velen zoeken, binnen hun eigen mogelijkheden, naar oplossingen
 - 90% stellen hun verwachtingen bij vb. meer tijd, plezierbeleving moet centraal blijven ...
 - 80% vindt het nuttig om meer kennis op te doen omtrent DCD

Hieruit leiden we af dat er duidelijk nood is aan ondersteuning voor de leerkrachten om kinderen met DCD in hun klas beter te begeleiden en om op een meer gepaste manier met deze doelgroep aan de slag te gaan.

Ouders

- 47,3% van de bevroegde ouders geeft aan dat hun kind muzikles volgt.
- 10,5% van de ouders geeft aan dat hun kind nog nooit muzikles heeft gevolgd.
- De meeste ouders geven aan dat de motorische beperking een struikelblok is om aan muziekonderwijs te beginnen.
- 42,2% van de kinderen volgde ooit muzikles, maar is hiermee gestopt.
- Bij 68,5% staat plezierbeleving en genieten van muziek centraal.
Toch vindt ook 57,9% het beheersen van een muziekinstrument belangrijk.

- 76,5% van de ouders geeft aan dat oog-handcoördinatie een groot struikelblok is en 52,9% van de ouders geeft aan dat hun kind vaak gefrustreerd kan zijn bij het aanleren van nieuwe handelingen.

Kind met DCD

'Hoofddoel van muziekonderwijs volgens kinderen met DCD?'

= comfortabel leren bespelen van een muziekinstrument (87,5% van de kinderen)

= meer zelfvertrouwen krijgen (50%)

= noten leren lezen (37,5%)

= genieten van muziek (37,5%)

LEUK	NIET LEUK
Op instrument spelen = 100%	Thuis oefenen = 62,5%
Notenleer = 37,5%	Examens = 37,5%
	Notenleer = 12,5%

- Merendeel van de leerlingen uit negatieve gevoelens bij het meermaals falen van een oefening, door onder andere
 - o Frustratie
 - o Opgeven
 - o Kwaad worden
- De minderheid is extra gemotiveerd om toch door te zetten.
- Alle kinderen voelen zich aangemoedigd door hun ouders (groter of gelijk aan 7/10).
- 75% van de kinderen voelden zich sterk aangemoedigd door hun leerkracht (groter of gelijk aan 9/10).

'Waarom wordt een bepaald instrument gekozen?'

= merendeel 'omdat het mooi is'

= slechts een minderheid hield bij hun keuze rekening met hun motorische moeilijkheden

- De moeilijkheden die de kinderen ondervonden verschilden van kind tot kind: (kinderen mochten meerdere moeilijkheden aanduiden)
 - o 62,5% haalde coördinatie aan als grootste moeilijkheid
 - o 50% vond het kabaal/drukte in de klas lastig
 - o 50% vond een regelmatig oefenmoment inbouwen thuis moeilijk
 - o 25% vond de lessen niet duidelijk
 - o 25% vond dat de les te snel ging (vb. ritme aanleren)
 - o ...
- Gestopt met muziekschool omdat het niet lukte om in een groep les te krijgen/combi met andere hobby's/school te zwaar.
- Let op: velen begonnen later opnieuw in een kleinere groep en dit lukt wel .

Als kinderen zelf tips mogen geven aan leerkrachten

Kinderen geven zelf aan dat deze zaken helpen ...	
... om korte en duidelijke instructies te geven en voor te tonen	77,5%
... om feedback te geven over wat er fout loopt en wat ze beter kunnen doen	75%
... om een compliment te krijgen van de leerkracht als ze hun best doen/iets goed doen	62,5%
... indien er iemand bij hen zou zijn in de les om hen te begeleiden	62,5%
... als hun leerkracht meer geduld heeft, hun meer tijd geven om een handeling aan te leren	50%
... om een rustig hoekje in de klas te hebben indien ze zich overprikkeld voelen tijdens de les	50%
... als de regels iets minder strikt zouden zijn/verwachtingen van de leerkracht bijgesteld worden	37,5%
... om te werken met vb. aangepast materiaal	37,5%
... om in kleinere klasgroepen les te krijgen/meer individuele aandacht	37,5%

Klassiek muziekonderwijs

Regulier onderwijs: academie

Onderwijs Vlaanderen is een breed onderwijsnet die naast het regulier onderwijs ook deeltijds kunstonderwijs (DKO) aanbiedt. Kinderen kunnen in hun vrije tijd naar een academie gaan om kunstonderwijs te volgen. De meeste academies bieden verschillende kunstvormen aan zoals woord, muziek en dans. Deeltijds kunstonderwijs zorgt voor een degelijke voorbereiding op het hoger kunstonderwijs: conservatorium, kleinkunst-, theater-, dansopleiding...

De muziekacademie biedt een heel brede waaier aan mogelijkheden zowel individueel als in groep (vb. orkest, band). Alle aspecten die een muzikant nodig heeft, komen in deze opleiding aan bod: instrument- of stembeheersing, gehoorvorming, ritmiek, notenschrift en aspecten van muziektheorie.

Let op: vanaf 01/09/2018 treedt het nieuwe deeltijds kunstonderwijs decreet in voege. Hierdoor zullen er verschillende wijzigingen zijn in de werking. Hoe deze specifiek zullen verlopen hangt af van de muziekacademie. Om een voorbeeld te geven: de instapleeftijd zal verlaagd worden naar 6 jaar.

Het reguliere traject

- **LAGERE GRAAD**

De lagere graad bestaat uit vier leerjaren en kinderen kunnen starten vanaf 8 jaar. Vanaf het 1e tot het 4e leerjaar volgen de kinderen een opleiding AMV (algemeen muzikale vorming). Vanaf het 2e leerjaar mag je bovenop de AMV lessen ook een instrument leren bespelen of een zangopleiding starten. De opleiding bestaat meestal uit twee lessen AMV per week en vanaf het 2e leerjaar ook één uur zang/instrument-les (dit alles samen duurt minimum 3,5u/week).

Samengevat:

- 1e leerjaar: notenleer en samenzang
- 2e leerjaar: muzikale vorming en samenzang + instrument/zangopleiding
- 3e leerjaar: muzikale vorming en samenzang + instrument/zangopleiding
- 4e leerjaar: muzikale vorming en samenzang + instrument/zangopleiding

Vanaf 15 jaar (= volwassenen opleiding) bestaat de lagere graad slechts uit drie leerjaren. Vanaf het 1e leerjaar mag je al starten met een instrument naast de algemene opleiding.

- **MIDDELBARE GRAAD**

De middelbare graad duurt drie leerjaren en volgt op de lagere graad. De zang- of instrumentenopleiding gaat verder en ondertussen leer je ook andere aspecten van musiceren. Er zijn negen keuzemogelijkheden (aanbieding afhankelijk van academie en instrument, sommige onderdelen zijn verplicht).

- Algemene muziekcultuur (muziek leren beluisteren)
 - Algemene muziektheorie (harmonie, muziek leren schrijven)
 - Instrument (gericht op solistisch musiceren)
 - Instrument – jazz en lichte muziek
 - Samenspel (gericht op musiceren in groep)
 - Stemvorming
 - Volksmuziek
 - Zang
 - Zang – jazz en lichte muziek
- HOGERE GRAAD

De hogere graad bestaat uit drie leerjaren om de muzikale vaardigheden verder te verfijnen. Naast de instrument- of zangles bieden academies ook verschillende extra opleidingen aan. Afhankelijk of hierna hoger kunstonderwijs (conservatorium) gevolgd wordt kan de keuze hieraan aangepast worden (aanbieding opnieuw afhankelijk van academie en instrument, sommige onderdelen zijn verplicht).

 - Algemene muzikale vorming
 - Dirigentenopleiding instrumentale muziek
 - Dirigentenopleiding vocale muziek
 - Experimentele muziek
 - Instrument
 - Instrument – jazz en lichte muziek
 - Muziekgeschiedenis
 - Muziektheorie
 - Muziektheorie – jazz en lichte muziek
 - Samenspel
 - Samenspel – jazz en lichte muziek
 - Stemvorming
 - Stemvorming – jazz en lichte muziek
 - Volksmuziek
 - Zang
 - Zang – jazz en lichte muziek

Inclusief onderwijs binnen een academie

Inclusief onderwijs in de reguliere muziekacademie kent een enorme evolutie. Steeds meer academies bieden alternatieven aan voor kinderen die een fysieke of verstandelijke beperking hebben, of leerproblemen. Het aanbod is zeer gevarieerd en hangt af van de lokale organisatie. Aangezien inclusief onderwijs slechts de afgelopen jaren aan populariteit won, staat deze aanpak nog in zijn kinderschoenen en is er nog geen algemene werking in de verschillende academies. Wanneer u bij een bepaalde academie informeert kunt u achterhalen wat ze voor uw kind kunnen betekenen en voor welke aanpassingen ze openstaan. Meestal is een attest van beperking wel een vereiste. We merken echter een

enorme opmars die de komende jaren verder zal uitbreiden. Er bestaan verschillende alternatieve werkmethodes binnen het gewone traject.

Een optie is dat kinderen met en zonder moeilijkheden tot één groep behoren. Zij volgen regulier muziekonderwijs, maar er zijn verschillende tools voorhanden die het voor leerkrachten mogelijk maakt om lessen aan te passen op maat van iedereen vb. uitgewerkte STICORDI maatregelen binnen deeltijds kunstonderwijs (<http://www.letop.be/publicaties/sticordi-dko>). Na bevraging van muziektherapeuten en muzikleerkrachten die ervaring hebben met het musiceren met deze doelgroep hebben we hun tips gebundeld. Deze zijn te vinden in de categorie: “aan de slag, voor leerkrachten”

Daarnaast bieden verscheidene muziekacademies programma's aan specifiek gericht op kinderen met mentale of fysieke aandoeningen. Lessen worden meestal in kleinere groepen (enkel leerlingen met speciaal statuut) gegeven en helemaal aangepast aan de leerlingen. Hieronder vindt u een aantal links met specifieke projecten georganiseerd door specifieke academies:

- <http://www.academiewijnegem.be/intro/muziek/muzieklabo-inclusief>
- <https://www.lokeren.be/assets/53f1ccae27656b7aa0000bf7/flyerortho.pdf>
- https://amwd.geel.be/bijzondere_muzikleer/default.aspx?id=3212

Beoordeling

De meeste muziekacademies organiseren jaarlijks een examenmoment op het einde van het schooljaar per opleidingsonderdeel. Daarnaast worden ook inzet en dagelijks werk beoordeeld. Dit voornamelijk om te achterhalen of het kind klaar is om naar een volgend leerjaar te gaan. Examens zijn zowel schriftelijk als praktisch, achter gesloten deuren of voor publiek. Per graad volgt er een 'groot' examen. Per graad kan men een attest/getuigschrift verkrijgen van het behaalde niveau. Dit om stevige basis te voorzien in het kader van hoger kunstonderwijs (conservatorium). Wanneer men in inclusief onderwijs terechtkomt zijn de voorwaarden sterk verschillend per academie. Verplichte evaluatie is niet steeds een vereiste maar mogelijks krijgt het kind geen officieel getuigschrift/attest. Dikwijls vindt aan het einde van het jaar een toonmoment plaats.

Waar

Volgende link toont de verschillende vestigingsplaatsen per gemeente/provincie/postcode: <http://data-onderwijs.vlaanderen.be/onderwijsaanbod/lijst.aspx?hs=316>

Kostprijs

Hieronder volgen de officiële tarieven opgelegd door 'Onderwijs Vlaanderen'. Het inschrijvingsgeld kan variëren naargelang de academie. Voor exacte informatie laat u zich beter verder informeren. Daarnaast is er ook de kostprijs van lesmateriaal (lesboeken, huur/aankoop instrument, ...).

Meer informatie kan u hier raadplegen: <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/hoeveel-inschrijvingsgeld-betaal-ik-aan-een-academie>

Goed om weten

- Regulier traject
 - Een complete opleiding duurt minimum 9 à 10 jaar.
 - Naast de instrument- of zangles zijn bijkomende opleidingen verplicht. Dit wil zeggen dat er meerdere lessen per week zullen plaatsvinden.
 - Het is belangrijk dat er naast de voorziene lestijd ook thuis tijd wordt voorzien om de geziene leerstof in te oefenen en huiswerk te maken.
 - Deze vorm van onderwijs vereist regelmatig verplichte evaluatie.
 - Dit is een verplichte opleiding om later hoger kunstonderwijs te volgen (conservatorium).
- Inclusief traject
 - Aangepast programma mogelijk waarin de leerdoelen afgestemd worden op de interesses en de mogelijkheden van het kind, maar sterk afhankelijk van de academie.
 - Meestal een attest van beperking vereist.
 - Afhankelijk van de aanpassingen mogelijks geen of een aangepast officieel attest/getuigschrift.

Bronnen

- <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl/home>
- <https://www.klasse.be/3711/een-dag-in-de-inclusieve-muziekschool/>
- <https://www.lokeren.be/assets/53f1ccae27656b7aa0000bf7/flyerortho.pdf>
- Verschillende sites van muziekacademies

Gemeentelijk muziekonderwijs: atelier

Deze vorm van muziekonderwijs wordt georganiseerd door de gemeente. De aanpak verschilt met deze van het officiële onderwijs omdat voornamelijk muziekbeleving centraal wordt geplaatst. Muziekennis is een gevolg van muziekbeleving. Al doende leert men (eerst doen, dan weten; eerst kunnen, dan kennen)!

Traject

Aangezien deze vorm niet aansluit bij het officieel onderwijs hebben de verschillende muziekateliers ook een eigen visie en verschillende aanpak. De ateliers kunnen zelf kiezen hoe ze het traject vullen en welke opleidingen ze aanbieden. Er worden geen strikte schoolse leerplannen of evaluatiesystemen gevolgd waardoor er een zeer gevarieerd aanbod is verschillend van atelier tot atelier. Vaak is het mogelijk om al op jonge leeftijd te starten met een soort muziekininitiatie en al spelenderwijs kennis te maken met muziek. Meestal kiezen de ateliers er voor om een algemene muziekleer aan te bieden naast de klassieke zang- en instrumentlessen, hierin leert men de basiskennis over muziek (notenleer, ritmiek...). De instrumentles volgt veelal het klassiek concept van officieel onderwijs. Kinderen leren een instrument bespelen aan de hand van noten. Gezien het vrije concept kan in overleg met de leerkracht ook gekozen worden voor akkoorden of alternatieve vormen om instrumenten te bespelen. Indien interesse informeert u best per atelier naar hun werking.

Beoordeling

Deze vorm sluit niet aan bij het officieel onderwijs waardoor er geen verplichte evaluatievorm is. Toch kiezen sommige ateliers ervoor om hun leerlingen te beoordelen, dit om te motiveren en kennis te geven over het eigen niveau. Vaak kan men in overleg met leerkrachten/directie ervoor kiezen om deze beoordeling te laten vallen. Verder volgt, in geval van evaluatie, geen officieel attest/getuigschrift. Opnieuw is het belangrijk te informeren wat de werking is in een bepaald atelier.

Waar

Er bestaat geen overzicht van alle muziekateliers in België. Via het internet kan makkelijk informatie bekomen worden over muziekateliers in de eigen omgeving met meer informatie/eigen visie.

Kostprijs

Deze vorm van onderwijs sluit niet aan binnen een groter geheel waardoor de kostprijs sterk varieert per atelier. De kostprijs is gelijkaardig of zelfs hoger dan muziekacademies. Geregeld zijn er ook kortingen afhankelijk van de instelling (vb. indien georganiseerd door de gemeente krijg je korting als inwoner van de gemeente, voordelen met de UitPASS...).

Goed om te weten

- Geen officieel traject, men kan starten op jonge leeftijd of in volwassenonderwijs. De opleiding kent geen vast eindpunt.
- Meestal is naast de instrument- of zangles geen extra opleiding verplicht. Indien wel is dit veelal algemene muziekleer (slechts gedurende de eerste jaren) waarin basiskennis wordt aangeboden.

- Lessen vinden plaats op regelmatige basis, een of meer lesmomenten per week. Daarnaast is het een meerwaarde als men thuis voldoende tijd voorziet om vaardigheden in te oefenen!
- Geen officieel getuigschrift/attest en vaak ook geen verplicht evaluatiemoment.
- Deze organisatie leunt het dichtst aan bij regulier/officieel muziekonderwijs.
- Toch is deze vorm van muziekonderwijs zeer flexibel en leunt de werking dicht bij het individuele kind aan.

Bronnen (niet limitatieve lijst)

- <https://www.westvlaamsejeugdmuziekateliers.be/>
- <http://www.jmasintandries.be/>
- <https://www.jma-allegro.be/>
- <http://users.skynet.be/jma.oostkamp/>
- <https://jmawielsbeke.be/>
- <http://www.muzekatelier-maestro.be/?ID=info&SID=Methode>
- <http://www.jmasterrebeek.be/>
- <http://www.jmadevlier.be/>
- <http://www.jma-crescendo.be/>
- <http://www.dehommel.be/r/default.asp?ild=LLJEJLI>
- <http://www.jmatildonk.be/>
- <http://www.muzekatelierkalken.be/>
- <https://www.merelbeke.be/vrije-tijd/cursussen-en-vorming/muzekatelier>
- <https://www.jmamuzeland.be/>
- <http://www.jmawachtebeke.be/photographer>

Privémuziekverenigingen

Er bestaan verschillende alternatieven voor de 'klassieke muziekscholen' die georganiseerd worden op Vlaams of regionaal niveau.

Zo zijn er verschillende vzw's die instrumentlessen aanbieden. Ook geschoolde¹ muzikaleerkrachten geven soms privéles. Dit kan individueel of in groep (soms kan je het groepsaantal zelf bepalen).

Traject

Een vzw kan een aanbod hebben uitgebouwd voor één specifiek instrument (vb. gitaar, djembé ...) maar er kan ook een groter keuzeaanbod zijn uit verschillende instrumentgroepen (vb. snaarinstrumenten, slaginstrumenten ...). Soms wordt er een extra opdeling aangeboden met een specifiek genre (klassiek, pop, jazz. ...).

In deze verenigingen kan je vaak theorielessen volgen, maar deze zijn niet altijd verplicht voor het bespelen van een muziekinstrument. Dit kan een voordeel zijn voor kinderen die zich laten afschrikken door het theoretisch aspect van leren muziek spelen (notenleer).

Ook de muziekmethode die aangereikt wordt kan hier heel verschillend zijn en individueel aangepast worden. Voorbeelden hiervan zijn het leren muziekspelen aan de hand van grafische partituur, op gehoor of andere alternatieven. Dit kan in samenspraak met de leerkracht en het kind, na trial and error en ontdekking wat het beste werkt.

Afhankelijk van de vereniging zijn er wekelijkse lessen of kies je om te werken met een trimester of lessenreeks systeem (vb. vijf/tienbeurten kaart). Ook kan je soms de lesduur zelf kiezen (30 minuten, 45 minuten, 60 minuten ...).

Soms worden er ook muzieklessen ingericht voor heel jonge kinderen. Deze worden opgebouwd als muziekinitiatie, met voornamelijk nadruk op leuk met muziek bezig zijn, maar hebben meestal niet de hoofddoelstelling om zich toe te leggen op één instrument. Het nieuwe deeltijds kunstonderwijs decreet dat in voege treedt vanaf 01/09/2018 zorgt er ook voor dat de reguliere muziekscholen die dit wensen, de instapleeftijd voor muziek verlagen naar 6 jaar.

Beoordeling

Examens worden binnen een vzw niet altijd ingericht, waardoor de druk om binnen een bepaalde periode een opgelegd niveau te bereiken wegvalt. Let wel, het geven van optredens/toonmomenten/klasconcerten is vaak wel de norm. Overleg dus best met leerkracht en leerling indien dit als een probleem kan worden ervaren (vb. bij faalangst).

¹ Om privémuziekles te geven hoeft je niet over een muzikale opleiding te beschikken. Informeer dus als ouder zeker naar de opleidingsgraad en de ervaring van de 'leerkracht'.

Bij privéleerkrachten die muziekles geven zijn er geen examens.

Waar

Vzw's en privéleerkrachten die muzieklessen aanbieden vind je in heel Vlaanderen. Soms zijn leerkrachten, verbonden aan reguliere muziekscholen, ook werkzaam als privéleerkracht.

Kostprijs

Prijzen van privé-initiatieven variëren sterk, afhankelijk van het aanbod (lessenreeks, trimestersysteem, jaaraanbod). Privé-onderwijsvormen zijn niet steeds duurder dan de muziekscholen die ingericht worden door de Vlaamse overheid of stedelijk onderwijs. Indien je niet wekelijks naar de les kan komen, maar liever met een trimester/beurtensysteem werkt, kan privé muziekonderwijs voordeliger uitkomen.

Goed om weten

- Binnen privé-initiatieven is het onderwijsaanbod veel vrijer.
- Zoek leerkrachten die openstaan om op het tempo van het kind les te geven of openstaan voor nieuwe didactische werkvormen (vb. grafische partituren, spelen op het gehoor ...).
- Er zijn vaak geen verplichte evaluatiemomenten/examens voorzien, wel kunnen optredens georganiseerd worden waarbij deelname verwacht wordt.
- Dankzij een flexibel lespakket kan je zelf bepalen hoeveel uren muziekles je kind volgt per week.
- Ook hier is oefenen thuis een must.
- De prijs is niet wettelijk vastgelegd, maar is niet steeds duurder dan regulier muziekonderwijs (afhankelijk van het traject dat je kind wilt volgen).
- Kinderen kunnen ook ambulante naar een muziektherapeut gaan die in de privésector werkzaam is.

Bronnen (niet limitatieve lijst)

- <http://www.muziekschoollochristi.be/index>
- <http://www.muziekschoollochristi.be/index>
- <https://sites.google.com/site/muziekschoolkaprijkeleembeke/home>
- <http://www.vem.be/>
- <http://www.harteklop.be/>
- <https://www.muziekschoolarsmusica.be/>
- <https://www.wisper.be/>
- <https://www.popcollege.be/>
- <http://www.gitaartraining.be/>
- <http://www.afroritm.be/>

Privéangles

Kinderen kunnen er ook voor kiezen om hun stem verder te ontwikkelen en te leren zingen, individueel of in groep. Bij deze zangverenigingen (vb. koor) is voorkennis niet steeds vereist. Vaak kan er een keuze worden gemaakt in repertoire/genre. Het leren noten lezen is niet steeds een must.

Bronnen (niet limitatieve lijst)

- <http://singsing.be/>
- <https://www.mindthevoice.be/>

Alternatieven

Fanfare/harmonie/trommelkorps/orkest

- Een fanfare is een orkest dat bestaat uit blaasinstrumenten (koperblazers en saxofoons) en slagwerk.
- Een harmonie bestaat ook uit blaasinstrumenten (koperblazers, saxofoons, houtblazers) en slagwerk en is omwille van de houtblazers uitgebreider dan een fanfare.
- Een trommelkorps is een verzameling van slaginstrumenten. Ze vormen en maken muziek op zichzelf maar zijn vaak ook een onderdeel van een harmonie.
- Een orkest is een groep [musici](#) met [muziekinstrumenten](#) van allerlei soorten. Dit is uitgebreider dan een fanfare, harmonie of trommelkorps en instrumentenkeuze is sterk afhankelijk van de muziek die gebracht wordt.

Plezierbeleving en kameraadschap staan in alle vier centraal. Vaak zijn er uiteenlopende leeftijden binnen de groep, zowel jong als oud kan deelnemen. Nieuwe leden kunnen leren van de ervaring van andere leden of les volgen georganiseerd door de organisatie zelf. De lessen zijn gericht op de kennis en vaardigheden nodig om in groep te spelen. Wanneer ze voldoende vaardigheden hebben kunnen ze deelnemen aan groepsactiviteiten. Sommige organisaties hebben een specifieke afdeling voor kinderen en jongeren (vb. jeugd- en jongerenorkest).

Er is geen evaluatiemethode voorzien, plezierbeleving is het belangrijkste element. Harmonieën, fanfares, trommelkorpsen en orkesten staan er wel voor bekend dat ze geregeld naar buiten komen en optreden voor publiek. Hierdoor kunnen leden wel een bepaalde druk om goed te presteren ondervinden.

Een algemeen overzicht van dergelijke organisaties bestaat niet. Echter in veel gemeenten is een gelijkaardig concept te vinden.

Goed om te weten

- Gevarieerd leeftijdsbereik, zowel voor jong als oud. Nieuwe leden kunnen op elke leeftijd starten.
- Plezierbeleving, teamwork en kameraadschap staan centraal, prestatie is ondergeschikt.
- Meestal is er op regelmatige basis een repetitiemoment, daarnaast is het thuis oefenen van vaardigheden een enorme meerwaarde!
- Op regelmatige basis is er een optreden voor publiek.
- Geen strikt leerplan, leerdoelen of officiële evaluatiemethode.

Bronnen

- <http://harmonie.harmoniekoolskamp.be/groepen.html>
- <http://harmoniemerelbeke.be/JeeJoo>
- <http://harmoniemerelbeke.be/Harmonie/Start.html>
- <http://www.harmoniekruishoutem.be/>
- <http://www.harmoniebottelare.be/>

Zomerkampen/dagkampen

Voor kinderen die eerst eens willen proeven van wat muziek leren inhoudt, bestaan er dag- of zomerkampen. Op deze kampen wordt een korte intro gegeven over muziek of het bespelen van een instrument. Kinderen leren in groep op een speelse manier wat muziek spelen inhoudt.

Goed om te weten:

- De prijs is afhankelijk van de organisatie.
- Kampen kunnen met of zonder overnachting zijn.
- Aanbod is afhankelijk van de organisatie.
- Leeftijd is verschillend van kamp tot kamp.

Bronnen (niet limitatieve lijst)

- https://www.milakampen.be/overons/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_campaign=adwords-muziek
- <http://www.respirodellarte.be/muziekkampen>
- <http://amaj.vlaanderen/over-amaj/>
- <http://www.piejaanoo.be/muziekkampen/> (Leuven)

Muziekworkshops

Hierbij gaat het om korte lessenreeksen van enkele opeenvolgende weken, een beperkt aantal lessen. Dit kan soms reeds vanaf kleuterleeftijd. Hierin kunnen rond een bepaald thema liedjes worden aangeleerd en kennis worden opgedaan van verschillende muziekinstrumenten (vb. Orff instrumenten). Net als bij muziekinitiatie ligt de nadruk hier op het ontdekken van de muziek in een niet-competitieve/niet-prestatie gerichte omgeving. Leertempo staat hier niet centraal, wel plezierbeleving. Op het einde van de workshop kan je kind 'musiceren' in groep. Hierbij is geen specifiek instrument aangeleerd, maar is je kind wel creatief bezig met muziek.

Indien kinderen willen kennismaken met verschillende muziekgenres kunnen ze ook deelnemen aan creatieve labo's of muziekprojecten in kunstencentra (vb. folkmuziekschool). Deze zijn vaak vrijblijvender omdat ze werken met lessenreeksen en vereisen niet steeds voorkennis.

Indien de elektronische muziek meer hun interesse wegdraagt bestaan er ook dj-scholen.

Bronnen

- <http://decentrale.be/nl/muziekschool>
- <https://www.dj-school.be/>

Vrijetijdscores

Deze koren gaan op een speelse manier liedjes aanleren die de kinderen dan samen zingen. Repetities en het repertoire aan liedjes varieert van koor tot koor. De meeste koren treden op regelmatige basis op voor een beperkte of eerder grotere groep mensen, dit is ook afhankelijk van het koor.

Vb. Jongerenkoor Furiakanti (Gent)

- Dit koor is voor kinderen vanaf 7 jaar. Kinderen leren samenwerken en ontdekken de verschillende manieren van repeteren. Het repertoire bestaat uit speelse liederen die afkomstig zijn uit de leefwereld van de kinderen.
- Elk jaar wordt afgesloten met een concertreis in samenwerking met het kamerkoor, jeugdkoor en jeugdorkest.

Goed om te weten

- Er wordt regelmatig gerepeteerd, vaak afhankelijk van koor tot koor (meestal wekelijks een repetitie).
- Er worden concerten/toonmomenten georganiseerd.
- Geen examen
- Lidgeld is afhankelijk van koor tot koor.

Bronnen

- <http://artemusical.be/ensembles/kinderkoor-furiakanti/>
- <http://www.kalliopegent.be/wie-zijn-wij/>

Vb. Allez Chantez!, is een organisatie die 'voluit samen zingen' en het plezier om samen te zingen centraal stelt. Allez Chantez! organiseert één avond per maand een twee uur durende zangsessie (in verschillende steden in Vlaanderen, waaronder Gent en Kortrijk). Hun open en gratis zangsessies laten zich kenmerken door een ongedwongen sfeer waarin je het beste van jezelf kan geven. Hier klinkt een uitgebreid repertoire: van *golden oldies* en kleinkunst tot popnummers van vandaag en gisteren. Achtergrond, leeftijd noch muzikale ervaring zijn hier van tel. De enige vereiste om deel te nemen is veel zin om te zingen

Goed om te weten

- Plezierbeleving centraal
- Geen voorkennis vereist
- Geen zangles, gewoon zingen in groep
- Gratis
- Maandelijks een zangsessie
- Geen huiswerk/examen

Bronnen

- <http://www.allezchantez.be/>

Suzuki-methode

Dit is een Japanse muziekmethode waarbij kinderen op heel jonge leeftijd (vanaf 3 jaar) een specifiek instrument leren bespelen. Dit kan gebeuren individueel of in kleine groepjes. Een hoofdvereiste is dat de ouder van het kind bereid is om samen met zijn/haar kind het instrument te leren bespelen (zeker in het begin). Zo oefenen ouder en kind samen dagelijks thuis en wonen ze elke les samen bij. Er wordt veel naar muziek geluisterd en elke poging om muziek te imiteren wordt positief onthaald (zoals het leren van de eigen moedertaal). Kinderen leren een muziekinstrument bespelen door te luisteren en de deuntjes na te spelen, waarbij veel herhaling essentieel is (auditieve methode, zonder muzieknotatie). Later komen de notennamen ook aan bod en worden bijvoorbeeld de vingerzettingen geoefend met kleurstickers op het instrument. Kinderen kunnen zo al snel hun eerste liedjes spelen, wat zorgt voor succeservaringen en stijgende motivatie. Het vraagt veel discipline en inzet van de ouders.

Deze muziekmethode is het meest populair bij strijkinstrumenten (viool, altviool, cello, contrabas), maar wordt ook toegepast bij dwarsfluit, piano, gitaar en blokfluit.

Goed om te weten

- Kinderen starten al op heel jonge leeftijd met instrumentlessen.
- Ouders moeten (zeker in het begin) samen met het kind de lessen volgen en ook het instrument leren bespelen.
- Ouder en kind moeten thuis samen oefenen, dus ook voor ouders tijdsintensief.
- Kostprijs is heel afhankelijk van het aanbod (30 min tot 2 u les per week).
- Geen notenleer, eerst op het gehoor leren spelen en aan de hand van kleurcodes, later pas het notenbeeld aanleren.
- Geen examens, wel optredens mogelijk.

Bronnen

- <http://vsv-vzw.be/de-suzukimethode-in-belgie/>
- <https://onderwijs.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Conceptnota-dko.pdf>

Kodály-methode

De Kodály-werkwijze is ontwikkeld in Hongarije in het midden van de 20e eeuw. Muziek maken met kwaliteit en plezier zijn daarin de uitgangspunten. In muzieklessen volgens Kodály staat het leren van muziek door zingen, spel en beweging centraal. Traditionele repertoire (songs & games) en nieuw gecomponeerde muziek maken deel uit van een muzikaal uitdagend en actief leertraject waarin het ontwikkelen van muzikale geletterdheid (lezen en schrijven van muziek) mogelijk wordt gemaakt. Het Kodály-concept kan op de basisschool of in de buitenschoolse muziekles worden aangeboden door leerkrachten die via een cursus of opleiding kennisgemaakt hebben met dit concept. De Kodály-methode vertrekt vanuit het gebruik van de eigen stem en aandacht voor de mogelijkheden van de stem om zo over te gaan naar de achterliggende theorie (welke noten, welk ritme hoort bij deze melodie) en eventueel de verbinding te maken naar een instrument. Ervaringsgericht werken ligt aan de basis van deze methode.

Ondanks dat deze methode sinds de jaren '50 ontstaan is, is de verbinding naar het instrumentale onderwijs nog volop in ontwikkeling. Bovendien is dit geen opzichzelfstaand vak om te volgen, maar is het vaak een pluspunt van een bepaalde muziklerkracht wanneer hij of zij gekend is met deze methode.

Goed om te weten

- Ervaringsgericht werken: eerst de melodie al zingend leren en later overgaan naar de achterliggende theorie of transfer naar een instrument.
- Nog volop in ontwikkeling voor het instrumentale onderwijs.
- Geen echt vak dat je kan volgen, dus je zal zelf op zoek moeten gaan of er een muziklerkracht in de buurt is die een opleiding in de Kodály-methode gevolgd heeft.

Bronnen

- https://en.wikipedia.org/wiki/Kod%C3%A1ly_method
- https://prezi.com/pcf_4romahw5/de-kodaly-methode/
- <http://www.lkca.nl/artikelen/muziekles-volgens-het-kodaly-concept>
- <http://www.muzeekalsvak.nl/over-muzeek-als-vak/>
- <http://www.hetzonnlicht.nl/kodaacutely-muzeekonderwijs.html>

Orff

Orff-Schulwerk is een educatieve methode voor muzikonderwijs aan kinderen die aanvangt met improvisatie in groep. De improvisatie bevordert het vertrouwen van het kind en het creatieve denken. Door de wens om de muziek vast te leggen ontstaat vanzelf interesse in notenschrift. Carl Orff werkte met de pentatonische toonladder. De kinderen starten met het spelen van eenvoudige ritmepatronen, tot ensemble stukken met een xylofoon, klokkenspel of andere percussie-instrumenten. Bij deze percussie-instrumenten wordt al snel resultaat geboekt, wat bijdraagt aan positieve succeservaringen.

Goed om te weten

- Veel percussie-instrumenten
- Snel succeservaringen
- Starten vanuit handelen en improvisatie, van daar uit transfer naar theorie

Bronnen

- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Orff-Schulwerk>
- <http://sieplex.com/article/orff-methode>
- <https://www.youtube.com/watch?v=vmaq06mT6ts>

Musica mova

Musica mova is een boek voor kinderen van 5 tot 12 jaar dat muziek inzet op een ontspannen manier om de psychomotoriek te trainen, zoals oog-handcoördinatie, links-rechts coördinatie, aandacht en concentratie, luisteren naar elkaar ... De aanpak is gericht op kinderen met ontwikkelingsproblemen

om ze beter te laten bewegen en zelfzekerder te worden. Alle instrumenten, spelletjes en oefeningen in het boek zijn speciaal gezocht en aangepast om de ontwikkeling te ondersteunen.

Op de website vindt u audio- en videofragmenten.

Musica mova is een project van Griet De Witte en Jan Cherlet.

Bronnen

- <http://www.musicamova.be>

Ukelila

Ukelila is een initiatief van de vzw 'Muziek voor ieder kind' dat muziekles mogelijk maakt tijdens de schooluren. Vanaf het derde of vierde leerjaar krijgen alle kinderen één uur muziekles per week. Het project loopt over meerdere jaren. De kinderen leren in groepjes van acht een muziekinstrument te bespelen. Daarna volgt al snel het samenspel met de andere instrumenten.

Eerst wordt er aandacht besteed aan het ontwikkelen van de kinderen hun muzikale fantasie en geheugen, daarna pas aan muziek schrijven en lezen. De klemtoon ligt op creatie, expressie en interactie. In tegenstelling tot muziekacademies is het samenspel in dit project veel belangrijker dan techniek en notenleer.

De lessen worden voornamelijk gegeven door leerkrachten van de lokale muziekacademies.

De voordelen van dit project zien we op emotioneel en cognitief vlak. Het kind zal zich beter in zijn vel voelen op school en dus ook beter presteren in de klas.

Via deze lessen is het makkelijker om aansluiting te vinden in muziekverenigingen.

Goed om te weten

- De kinderen krijgen één uur muziekles per week.
- In groepjes van acht wordt geleerd hoe een instrument bespeeld moet worden.
- Kinderen voelen zich beter in de klas.
- Financiële steun: tijdelijke projectmiddelen en giften uit diverse bronnen. De betrokken basisschool staat in voor cofinanciering, het overige wordt betaald door de vzw Muziek voor ieder kind.

Bronnen

- <http://www.ukelila.be/>

